

Петришина Д. А.,

здобувачка вищої освіти обліково-фінансового факультету
Науковий керівник – **Бурковська А. В.**, к.е.н, доцентка,
доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФОРМ ГРОШЕЙ У ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Сучасна цифрова економіка характеризується стрімкими технологічними змінами, які суттєво впливають на всі аспекти економічного життя, включаючи еволюцію форм грошей. Процеси цифровізації, що охопили фінансову систему у ХХІ столітті, створюють нові можливості для трансформації традиційних грошових інструментів і появи принципово нових форм цифрових активів. У контексті глобальних викликів важливість цифрової трансформації грошової системи набула особливої актуальності, оскільки цифрові технології дозволяють досягти цілей сталого розвитку з новою якістю, ефективніше і дешевше.

Історичний розвиток форм грошей демонструє постійну трансформацію від повноцінних грошей до неповноцінних. Початковою формою були товарні гроші, які представляли собою товари найбільшого попиту. З часом вони були витіснені металевими грошима із срібла і золота, що еволюціонували від шматків руди через зливки до монет. Паперові гроші виникли як альтернатива золотим монетам. Перші їхні зразки з'явилися в Китаї ще в VIII столітті, тоді як у Європі вони почали використовуватися значно пізніше — у Франції в 1783 році [1, с. 87].

Еволюційні процеси в економіці, що спричинили демонетизацію золота, підготували підґрунтя для запровадження кредитних грошей, які історично пройшли еволюцію: вексель, банкнота, чек, депозитні та електронні гроші.

Депозитні гроші – це один із видів банківських грошей, який існує у вигляді певних сум, записаних на рахунках економічних суб'єктів у банках. Зараз депозитні гроші є основною формою грошей у країнах з розвинутою ринковою економікою, їхня частка становить приблизно 90% усієї грошової маси, яка перебуває в обороті. Електронні гроші являють собою вид депозитних грошей, коли переказування грошових сум здійснюється автоматично з допомогою комп'ютерних систем. Носієм електронних грошей є пластикова картка – іменний грошовий документ, який дозволяє оплачувати покупки через комп'ютерні мережі без використання готівки [2, с. 165].

Електронні гроші – це одиниці вартості, що зберігаються у електронному форматі і випущені емітентом для виконання платіжних операцій. Електронні гроші є реальною можливою альтернативою готівці, оскільки вони використовуються для здійснення платежів без необхідності у банківських рахунках. Особливість електронних грошей полягає в тому, що вони поєднують в собі риси як готівкових, так і безготівкових коштів [3, с. 169].

Розвиток комп'ютерних технологій призвів до появи на фінансовому ринку нового платіжного засобу – криптовалюти. Криптовалюта – це сучасна віртуальна валюта, захищена криптографією від підробки, атрибут комунікацій за допомогою мережі Інтернет. Поняття «криптовалюта» не може бути зведене до єдиного універсального визначення, оскільки воно відображає багатовимірну природу цифрових активів, які перебувають у стані постійної трансформації [2, с. 165].

Серед основних переваг криптовалют можна виділити: доступність майнінгу, швидкість та анонімність трансакцій, захищеність, відсутність впливу державних органів, інфляційний імунітет, відсутність єдиного емісійного центру, низькі витрати на обслуговування операцій. Водночас криптовалюта має і певні недоліки, серед яких можливість використання у незаконній діяльності, висока волатильність, відсутність регулюючих механізмів, незабезпеченість активами. Сучасні криптовалюти виконують цілу низку завдань: від захисту конфіденційності до обслуговування логістики та медіа, від платіжних рішень до організації міжланцюгової взаємодії [4, с. 83].

Отже, трансформація форм грошей у цифровій економіці є закономірним етапом еволюції грошової системи, що відображає глибокі технологічні та соціально-економічні зміни. Від товарних грошей до криптовалют – кожен етап характеризується підвищенням ефективності та швидкості здійснення платежів. У сучасних умовах електронні гроші стали головною формою грошей у країнах з розвинутою економікою. Криптовалюти зазнають еволюції від виконання суто грошових функцій до набуття властивостей технологічної одиниці вартості.

Список використаних джерел:

1. Мехова О. М., Бурковська А. В. Форми грошей та їх еволюція. Молодь, наука, бізнес: матеріали Всеукраїнської студентської інтернет-конференції. Миколаїв: МНАУ, 2019. С. 85-89.
2. Бурковська А. В. Переваги і недоліки використання криптовалют. Сучасні детермінанти розвитку бізнес-процесів в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Миколаїв: МНАУ, 2017. С. 165-168.
3. Кошіль А. І., Мельянкova Л. В. Електронні гроші: сучасні підходи та виклики обліку. Сталий розвиток економіки. 2024. № 2 (49). С. 168-173.
4. Матвійчук В.В., Таранич О.В. Криптовалюти як феномен цифрової економіки: понятійно-категоріальний аналіз та типологізація. Економіка і організація управління. 2025. №2(58). С. 77-85.